

Prof. dr hab. Elwira Śliwkiewicz-Cisak
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
Dziedzina – sztuki muzyczne

Lublin, 25.01.2021 r.

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

Zlecniodawca opinii:

Akademia Muzyczna w Krakowie; zlecenie podjęte na podstawie pisma Przewodniczącej Rady do Spraw Dyscypliny-Sztuki Muzyczne Pani dr hab. Moniki Gardoń-Preinl z dnia 26.11.2020 r.

Dotyczy:

Uchwały Nr 91/2020 Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej w Krakowie z dnia 23 listopada 2020 roku w sprawie wyznaczenia recenzentów przewodu doktorskiego Pana mgr. Jacka Kopca w dziedzinie sztuk muzycznych, w dyscyplinie artystycznej: *instrumentalistyka*.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Pan mgr Jacek Kopiec urodził się w Krakowie. W 2013 roku uzyskał tytuł licencjata, a w 2015 r. tytuł magistra sztuki w zakresie gry na akordeonie z wynikiem bardzo dobrym (obydwa dyplomy z wyróżnieniem) na Wydziale Instrumentalnym w Akademii Muzycznej w Krakowie /klasa ad. Janusza Patera/. Następnie rozpoczął Studia Doktoranckie w macierzystej uczelni.

Informacja o dorobku artystycznym

Kandydat na etapie nauki w szkołach muzycznych I i II st. w Krakowie jak również podczas studiów z powodzeniem uczestniczył w wielu krajowych i międzynarodowych konkursach akordeonowych i kompozytorskich zajmując czołowe lokaty.

Pan mgr Jacek Kopiec prowadzi bardzo ożywioną działalność artystyczną koncertując w charakterze solisty, kameralisty jak i improwizatora między innymi w Danii, Norwegii, Francji, Niemczech, Austrii i Włoszech; aktywnie angażuje się w liczne, zróżnicowane

muzycznie projekty artystyczne odwołujące się zarówno do muzyki poważnej i modernistycznej jak również folku, muzyki etnicznej czy jazzu; jest autorem kompozycji przeznaczonych na akordeon solo (m.in. „7 Mazurków”, „Partita d-moll”, „Nokturn a-moll”, „Ballada f-moll”).

Na podkreślenie zasługuje liczna dyskografia - nagranie dziewięciu płyt CD, na których Doktorant występuje w roli instrumentalisty, kompozytora i realizatora nagrań.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr. Jacka Kopca, zatytułowana „*Improwizacja autonomiczna i komplementarna w muzyce akordeonowej. Koncepcje kompozytorskie i zagadnienia wykonawczo-interpretacyjne na przykładzie wybranych utworów*” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym CD oraz rozprawy doktorskiej stanowiącej opis dzieła. Płyta CD zawiera jedenaście pozycji ułożonych w następującej kolejności: Jacek Kopiec - *Prolog*, Jacek Kopiec - *Mazurek F-dur*, Jacek Kopiec - *Interludium I*, Jacek Kopiec - *Nokturn a-moll*, Jacek Kopiec - *Interludium II*, Władysław Siemionow *Kaprys nr 2 „S.O.S.”* na akordeon solo, Jacek Kopiec - *Interludium III*, Jacek Kopiec - *Ballada f-moll*, Jacek Kopiec - *Interludium IV*, Piotr Peszat *Jenny's Soul. Or Dirk's? #3* na akordeon i live electronics, Jacek Kopiec - *Epilog*. Koncepcja układu utworów zarejestrowanych na płycie CD tworzy spójną całość improwizacyjno-kompozytorską. Zawartość dzieła artystycznego stanowi świadome i konsekwentne prezentowanie autorskich przemysłów dotyczących improwizacji.

Dużą wartość nagranych materiałów prezentuje bardzo osobista kreacja artystyczna, niepowielająca dotychczasowych wzorców interpretacyjnych. Kompozycje i improwizacje są wykonywane brawurowo i atrakcyjnie brzmieniowo. Kandydat przedstawia je w sposób wirtuozowski i bardzo dojrzałe emocjonalnie. *Kaprys nr 2 „S.O.S.”* Władysława Siemionowa wykonany został przez Doktoranta z ogromną swobodą techniczną. Realizację uważam za interesującą niezależnie od moich przyzwyczajęń interpretacyjnych sugerujących zastosowanie bardziej wyrazistej agogiki i odmiennego rozłożenia punktów kulminacyjnych utworu. Po zapoznaniu się z nagraniami oraz opisem dzieła artystycznego sądzę, że mogły one zostać zrealizowane jedynie w oparciu o doświadczenia koncertowe, kompozytorskie i wszechstronny aparat wykonawczy Autora.

Autorskie kompozycje i improwizacje zaprezentowane zostały ekspresyjnie, z ciekawą narracją i kreatywnością. Zaproponowany przebieg dzieła artystycznego stworzył przestrzeń do ukazania improwizowanego procesu kompozytorskiego jak również umiejętności budowania formy.

Reasumując tę część mojej recenzji wyrażam duże uznanie dla umiejętności improwizacyjnych i wykonawczych Pana mgr. Jacka Kopca. Powstało interesujące dzieło artystyczne prezentujące Jego kunszt kompozytorski, improwizacyjny i interpretatorski. Pragnę podkreślić przejrzysty sposób ukazania bogactwa oraz różnorodności ekspresyjnych i brzmieniowych możliwości akordeonu. Wszystkie wymienione czynniki powodują, iż dzieło artystyczne oceniam wysoko. Kształt muzyczny dzieła i założony cel dokumentuje w pełni część opisowa pracy doktorskiej.

Część opisowa pracy doktorskiej

Opis dzieła artystycznego przedstawia, podając za Autorem, „...*możliwości syntezy zjawiska improwizacji z muzyką poważną...*”, jej „...*formotwórczą rolę w procesie kompozycji dzieła...*” oraz jej oddziaływanie na rozwój literatury akordeonowej na przykładzie autorskich kompozycji oraz utworów oryginalnych przeznaczonych na akordeon solo i z towarzyszeniem live electronics. Dysertacja składa się z trzech części, zakończenia, bibliografii, aneksu i programu dzieła artystycznego.

Treść opisu została zgrupowana w dwóch blokach: teoretycznym i wykonawczo – analitycznym. We wstępie Autor uzasadnia wybór tematu oraz prezentuje cel, zakres i strukturę pracy. Obszerna część pierwsza - *Improwizacja – rekonesans i studium badawcze*, przedstawia miejsce improwizacji w światowej kulturze muzycznej. W podrozdziałach Doktorant szczegółowo opisuje wpływ improwizacji na powstanie i ewolucję sztuki muzycznej, jej rozwój na przestrzeni epok, ukazuje fenomen zjawiska improwizacji w oparciu o charakterystykę i strukturę procesu improwizacji; oraz przedstawia zestawienie porównawcze improwizacji i kompozycji.

Część druga definiuje autorską teorię – improwizacji autonomicznej i komplementarnej. Autor przedstawia jej systematykę i „*praktyczne zastosowanie w procesie powstawania koncepcji wykonawczo-interpretacyjnej artysty-wykonawcy*”.

W trzeciej części - *Koncepcje kompozytorskie i zagadnienia wykonawczo-interpretacyjne na przykładzie wybranych utworów* - Autor przedstawia rolę improwizacji w muzyce

akordeonowej, określa jej wpływ na rozwój akordeonowej techniki wykonawczej i ukazuje bogactwo możliwości brzmieniowych instrumentu. W podrozdziałach bezpośrednio odnoszących się do dzieła artystycznego, wnikliwie i szczegółowo analizuje poszczególne prezentacje przedstawiając informacje podstawowe o utworze, charakterystykę ogólną, strukturę formalną, zagadnienia wykonawczo-interpretacyjne oraz kreację improwizacji – założenia wstępne a stan faktyczny. Analiz dokonuje w oparciu o przykłady nutowe i zapis dźwiękowy improwizacji.

Opis dzieła stanowi szczegółowe omówienie problematyki związanej ze zjawiskiem improwizacji. Zagadnienia wykonawcze potraktował Autor w formie szczegółowej analizy poszczególnych prezentacji (improwizacji i kompozycji) i jej odniesienia do akordeonowego warsztatu wykonawczego.

W ten sposób problematyka sztuki wykonawczej i improwizacji została wyczerpująco przez Autora omówiona i tworzy źródło praktycznej wiedzy potrzebnej dla realizacji zagadnienia artystycznego zawartego w pracy doktorskiej. Takie sformułowanie tematyki nadaje mu charakter instruktażu oraz wykazuje praktyczną wiedzę i erudycję Doktoranta przekładającą się na prezentowaną przez Niego sztukę wykonawczą.

Interesującym uzupełnieniem treści pracy jest załączony w aneksie wywiad z kompozytorem Piotrem Peszatem – autorem jednego z utworów wchodzących w skład dzieła artystycznego.

Przygotowana przez Kandydata praca posiada znaczące wartości do wykorzystania w praktyce wykonawczej i zawiera szereg merytorycznych informacji istotnych dla rozwoju instrumentalnej sztuki improwizacyjnej. Opis dzieła o tematyce zjawiska improwizacji tworzy Artysta mający duże doświadczenie koncertowe, które pozwala Mu na formułowanie indywidualnych twierdzeń.

Praca jest starannie sformatowana zgodnie z zasadami typografii. Należy zauważyć, że opis dzieła artystycznego zawiera szereg niezręczności i nieścisłości językowych. Osobiście rażą mnie niejednoznaczne określenia przykładowo: „burdon lewej ręki” (s. 146), „akordeon guzikowy” (s. 122), „poważnej literaturze akordeonowej” (s. 127), „pierwotnie ocalałych” (s. 148), „licznych „nokturnowych” transkrypcji” (s. 139), „potrójne forte” (s. 168), „prawą i lewą częścią instrumentu” (s. 153), „Etiudy-kaprysy opracowane przez Henryka Wieniawskiego” (s. 149), „prawdziwie unikalna” (s.148), „pierwotne próby produkcji dźwiękowej” (s. 12), „abstrakcyjnych bodźców sonorystycznych” (s. 12), „struny głosowe” (s. 12). Brakuje przypisów źródłowych dotyczących zamieszczonych w pracy przykładów nutowych (s.151, 152, 155, 157, 158 itp.) oraz wskazania ich w Bibliografii.

Mimo tych uwag opis dzieła artystycznego został przedstawiony jasno, wyraziście i zasługuje na szczególne podkreślenie. Doktorant posiada dużą wiedzę w zakresie poruszanej tematyki.

Konkluzja

Niniejszy stwierdzam, że Pan mgr Jacek Kopiec zaprezentował oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego, czego dowodem jest interesujące dzieło artystyczne w postaci koncepcyjnych nagrań, wykazał się znajomością problematyki poruszanej w pracy doktorskiej, jak również umiejętnościami do prowadzenia pracy artystycznej. Praca doktorska stanowi istotny wkład w rozwój dyscypliny reprezentowanej przez Kandydata i spełnia wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2013 roku.

Pracę doktorską Pana mgr. Jacka Kopca przyjmuję.

